

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/10/2020
Identifikačné číslo spisu: 2115207080
Dátum vydania rozhodnutia: 25.03.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:2115207080.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne GERONT DSS s.r.o., so sídlom v Trnave, Tamaškovičova 17, IČO: 36 686 409, proti žalovanej Y. D., bývajúcej v F., T. XX, zastúpenej JUDr. Adelou Válockou, advokátkou v Bratislave, Radvanská 1, o zaplatenie 16 900,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 37 C 150/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 25. júna 2019 sp. zn. 9 Co 294/2018, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trnave z 25. júna 2019 sp. zn. 9 Co 294/2018 spolu s rozsudkom Okresného súdu Trnava z 12. apríla 2017 č. k. 37 C 150/2015 - 100 a vec vracia Okresnému súdu Trnava na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 12. apríla 2017 č. k. 37 C 150/2015 - 100 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 16 900,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 16. júla 2015 do zaplatenia a zároveň nepriznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 488, § 489, § 34, § 35, § 37, § 39, § 451 ods. 1 a 2, § 456, § 457, § 458 ods. 1, § 517 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., § 187, § 191 ods. 1, § 215 a § 217 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) uviedol, že žalobkyňa a C.. B.. D. G. ako kupujúci a žalovaná ako predávajúca uzavreli 18. apríla 2012 kúpnu zmluvu - zmluvu o prevode vlastníctva bytu, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva žalovanej k bytu č. XX na 8. p. stavby - bytového domu súp. č. XXXX, na T. Z. XX v F., a spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastníckeho podielu k pozemku parc. č. XXXX, do vlastníctva žalobkyne a C.. B.. D. G. (každého v podiele 1/2-ca), za kúpnu cenu 33 800,- €. Následne Okresný súd Trnava rozsudkom zo 4. novembra 2014 č. k. 9 C 56/2012 - 186 určil, že predmetná zmluva o prevode vlastníctva k bytu je neplatná, a to z dôvodu, že ju v mene kupujúceho podpísala neoprávnená osoba (čo však pre rozhodnutie v súdnej veci nemá žiadny praktický význam) a vlastníčkou uvedeného bytu je preto žalovaná. Ako ďalej súd prvej inštancie uviedol, keďže žalovaná obdržala od žalobkyne (a C.. B.. D. G. ako druhého kupujúceho) kúpnu cenu za prevod nehnuteľností v sume 33 800,- eur, vznikla jej povinnosť túto sumu ako

bezdôvodné obohatenie vydať, a to z dôvodu plnenia z neplatného právneho úkonu. Žalovaná v konaní tvrdila, že jej v súvislosti s prevodom nehnuteľností nebola vyplatená kúpna cena, preto súd prvej inštancie považoval zistenie tejto skutočnosti za ťažiskové a vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalovaná sumu 33 800,- eur prevzala, pričom o tejto skutočnosti svedčí 1/ úplne jednoznačne potvrdenie v bode 8.1 predmetnej zmluvy o prevode vlastníctva bytu o tom, že žalovanej (predávajúcej) bola kúpna cena vyplatená v celosti pred podpisom tejto zmluvy a žalovanou riadne prevzatá (táto zmluva je opatrená úradne osvedčeným podpisom žalovanej z 18. apríla 2012), 2/ žalovanou 18. apríla 2012 vlastnoručne podpísané Čestné prehlásenie, že od žalobkyne prevzala celkovú sumu 33 800,- eur (ktorého podpísanie žalovaná v konaní potvrdila), 3/ svedeckými výpoveďami svedkov, ktorí potvrdili prevzatie finančných prostriedkov žalovanou, a 4/ nepriamo tiež výdavkovým dokladom žalobcu č. VPD XXXXX zo 17. apríla 2012 znejúcim na sumu 16 900,- eur vystaveným za účelom „vyplatenie byt D.“. V tejto súvislosti súd prvej inštancie uviedol, že žalovaná tieto dôkazy síce spochybnila stále tvrdiac, že z titulu kúpnej ceny za byt neobdržala žiadne peniaze, avšak nepredložila súdu akýkoľvek právne relevantný dôkaz o opaku, a preto v konaní neuniesla dôkazné bremeno, aby vyvrátila tvrdenia preukázané viacerými dôkaznými prostriedkami o tom, že jej v skutočnosti kúpna cena odovzdaná bola. Súd prvej inštancie zároveň nepovažoval za potrebné nariadiť znalecké dokazovanie za účelom prešetrenia účtovníctva spoločnosti žalobkyne v rozhodnom období, z ktorého by bolo zrejmé, že suma 16 900,- eur bola v tomto období na účte spoločnosti žalobkyne, resp. ju mala k dispozícii a že bola vyplatená žalovanej a či sa predmetný byt viedol v majetku, resp. v účtovníctve žalobkyne, nakoľko dovtedajšie dokazovanie na preukázanie skutočnosti ohľadom odovzdania/prevzatia kúpnej ceny žalovanou nebolo potrebné, keďže túto skutočnosť mal za preukázanú vyššie uvedenými skutočnosťami a znalecký posudok, tak ako ho žalovaná navrhovala, by nemal žiadnu hodnotu. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. s poukazom na to, že žalobkyňa si trovy konania výslovné neuplatnila.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne a žalovanej rozsudkom 25. júna 2019 sp. zn. 9 Co 294/2018 I. rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej podľa § 387 ods. 1,2 C.s.p. potvrdil; II. rozsudok súdu prvej inštancie v časti o náhrade trov konania podľa § 388 C.s.p. zmenil tak, že priznal žalobkyňi voči žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v plnej výške; III. priznal žalobkyňi voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške. V odôvodnení svojho rozhodnutia dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i vo veci samej správne právne posúdil, preto sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie vo veci samej spĺňajúcim zákonné požiadavky pre odôvodnenie, a preto naň poukázal. Ako odvolací súd ďalej uviedol, zásadnou spornou otázkou, ktorá tvorila predmet odvolacieho prieskumu, bolo posúdenie toho, či žalobkyňi ako kupujúcej z kúpnej zmluvy z 18. apríla 2012, ktorá bola následne posúdená ako neplatná, vzniklo voči žalovanej ako predávajúcej právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré spočíva v kúpnej cene, ktorú žalobkyňa žalovanej na základe kúpnej zmluvy zaplatila vo výške 16. 900,- eur a konštatoval, že právo na jeho vydanie žalobkyňi vzniklo len za predpokladu, že žalovaná prevzala kúpnu cenu zaplatenú žalobkyňou. Preto mal odvolací súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie za dostatočne preukázané, že žalovaná sumu 33 800,- eur prevzala, pričom poukázal na dôkazné prostriedky vykonané súdom prvej inštancie, ktoré túto skutočnosť jednoznačne preukazujú. Odvolací súd bol toho názoru, že hoci žalovaná dôvodne poukazuje na nemožnosť preukázania toho, že kúpnu cenu neprevzala, na druhej strane však hodnovernosť žalobkyňou predložených dôkazov spoľahlivo nevyvrátila, pretože na jej obranu nemôže slúžiť len jej vyhlásenie, že si zmluvu a ani čestné prehlásenie neprečítala a vlastne ani nevedela, čo podpisuje. Odvolací súd zároveň konštatoval, že súd prvej inštancie nepochybil, keď nevykonal žalovanou navrhované znalecké dokazovanie za účelom preverenia účtovníctva žalobkyne ohľadne jej disponovania kúpnu sumu 16 900,- eur, pretože svoj postup súd prvej inštancie náležite odôvodnil, keď považoval výsledky doposiaľ vykonaného dokazovania za dostatočné a tak žalovanou navrhované doplnenie dokazovania by bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Ohľadne žalovanou namietaného poukazu na odklon od rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 138/2009, bol odvolací súd toho názoru, že tento sa skutkovo týkal zmluvy o pôžičke ako reálneho kontraktu, pri ktorom sa vyžaduje preukázanie odovzdania predmetu pôžičky, na

rozdiel od toho však pre platnosť kúpnej zmluvy sa nevyžaduje preukázanie zaplatenia kúpnej ceny. Odvolací súd uzavrel, že žalobkyňa jednoznačne a spoľahlivo preukázala existenciu svojho nároku. Podľa odvolacieho súdu však súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď rozhodnutie o nepriznaní nároku žalobkyne na náhradu trov konania odôvodnil len tým, že si trovy konania výslovne neuplatnila, bez toho, že by toto svoje rozhodnutie podoprel citáciou príslušných ustanovení C.s.p. ako aj dostatočným odôvodnením, a preto s poukazom na § 255 ods. 1,2 v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p. žalobkyňu priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v plnej výške. O trovách odvolacieho konania rozhodol s poukazom na § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s tým, že súdy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.) a zároveň napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.), a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Vo svojom dovolaní vytýkala súdom nižších inštancií, že nesprávne a nedostatočne zistili skutkový stav, ak vychádzali z protirečiacich si a nepravdivých tvrdení svedkov a zo spochybnených a nedôveryhodných dôkazov, keď zároveň nevykonali ňou navrhované znalecké dokazovanie za účelom preukázania finančných zdrojov žalobkyne s tým, že odôvodnenie jeho nevykonania s poukazom na hospodárnosť konania je nepresvedčivé. Ako ďalej dovolateľka uviedla, súdy nižších inštancií sa nevysporiadali s jej tvrdením ohľadne neexistencie vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej na úkor žalobkyne a v konečnom dôsledku bezdôvodnosti žaloby, keď síce nespochybnila svoje podpisy na zmluve o prevode vlastníctva bytu z 18. apríla 2012 a čestnom prehlásení z 18. apríla 2012, ale v priebehu celého konania tvrdila, že sumu 38 800,- eur od nikoho neprevzala. Žalovaná zároveň namietala aj nesprávne právne posúdenie v otázke zaťaženia veriteľa dôkazným bremenom ohľadne preukázania skutočného odovzdania peňazí ako aj jeho solventnosti a podporne poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 138/2009 a 2 Cdo 293/2008, vychádzajúc z ktorých, podpísanie zmluvy o pôžičke s textom, podľa ktorého deň podpísania zmluvy je zároveň potvrdením prevzatia pôžičky, nie je dôkazom o reálnom odovzdaní predmetu pôžičky. Navrhla, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom okresného súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolateľka zároveň podala návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

4. Žalobkyňa sa k podanému dovolaniu žalovanej písomne nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 26. februára 2020 sp. zn. 4 Cdo 10/2020 podľa § 444 ods. 1 C.s.p. odložil vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Trnave z 25. júna 2019 sp. zn. 9 Co 294/2018 do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní žalovanej.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) preskúmala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je dôvodné.

7. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

8. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne

konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Žalovaná vyvodzujúc z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. namietala nevykonanie ňou navrhnutého znaleckého dokazovania za účelom preukázania finančných zdrojov žalobkyne.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

15. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmatečnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

16. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd

totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 C.s.p.), a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprímerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29 apríla 1993, II. ÚS 410/06).

17. V súlade s touto judikatúrou ústavného súdu najvyšší súd v rozhodnutiach sp. zn. 4 Cdo 100/2018 a 5 Cdo 202/2018 vyslovil, že procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/neyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t.j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

18. Najvyšší súd vychádza z predpokladu, že súdy musia nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Spravodlivosť musí byť vždy prítomná v procese, ktorým sudca interpretuje a aplikuje právo ako hodnotový činiteľ. Pre hľadanie práva je vždy nevyhnutné vychádzať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré sú založené na skutkových zisteniach. Mnohé prípady a ich špecifické okolnosti môžu byť komplikované a netypické, čo však nezbavuje súdy z povinnosti urobiť všetko pre spravodlivé riešenie sporu.

19. Aj v preskúmvanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu k zásahu do dovolateľkinho práva na spravodlivý proces postupom súdov nižších inštancií tým, že nevykonali ňou navrhované znalecké dokazovanie za účelom prešetrenia účtovníctva spoločnosti žalobkyne v rozhodnom období, z ktorého by bolo zrejmé, že suma 16 900,- eur bola v tomto období na účte spoločnosti žalobkyne, resp. ju mala k dispozícii a že bola vyplatená žalovanej a či sa predmetný byt viedol v majetku, resp. v účtovníctve žalobkyne. Dovolateľka v priebehu celého základného konania tvrdila, že z titulu kúpnej ceny za byt neobdržala žiadne peniaze, t. j. že z jej strany nedošlo k bezdôvodnému obohateniu sa na úkor žalobkyne. Žalobkyňou navrhnuté vykonanie dokazovania súd prvej inštancie nepovažoval za potrebné nariadiť, nakoľko dovtedajšie dokazovanie na preukázanie skutočnosti ohľadom odovzdania/prevzatia kúpnej ceny žalovanou nebolo potrebné, keďže túto skutočnosť mal za preukázanú a znalecký posudok, tak ako ho žalovaná navrhovala, by nemal žiadnu hodnotu. S týmto záverom a odôvodnením nevykonania žalovanou navrhovaného znaleckého dokazovania sa stotožnil aj odvolací súd, keď zároveň poukázal na zásadu hospodárnosti konania.

20. Podľa § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

21. Procesný postup súdov nižších inštancií, ktorým odmietli vykonať žalovanou navrhovaný dôkaz - vypracovanie znaleckého posudku za účelom prešetrenia účtovníctva spoločnosti žalobkyne v rozhodnom období, z ktorého by bolo zrejmé, že suma 16 900,- eur bola v tomto období na účte spoločnosti žalobkyne, resp. ju mala k dispozícii a že bola vyplatená žalovanej a či sa predmetný byt

viedol v majetku, resp. v účtovníctve žalobkyne, mohlo mať vplyv na posúdenie skutkového stavu veci z hľadiska tvrdení dovolateľky. Nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy SR (pozri III. ÚS 332/09). V takomto prípade by prichádzalo do úvahy aj vyslovenie porušenia základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa článku 47 ods. 3 Ústavy SR, keďže nevykonanie stranou navrhovaného dôkazu by ju oproti druhej strane znevýhodňovalo. Bolo preto povinnosťou súdov vykonať potrebné dokazovanie na účely dôsledného posúdenia tvrdení žalovanej, týkajúcich sa jednoznačného ustálenia skutočností ohľadom odovzdania/prevzatia kúpnej ceny žalovanou od žalobkyne, a teda vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej a zároveň, či práve na úkor žalobkyne došlo k bezdôvodnému obohateniu.

22. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ C.s.p., ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu uznesením zrušil (§ 449 ods. 1 C.s.p.) a s poukazom na vadu konania posudzovanú dovolacím súdom zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 C.s.p.), a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.). S prihliadnutím na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvej inštancie sa najvyšší súd nezaoberal ďalšími, v dovolaní namietanými vadami.

23. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C.s.p.). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok